

Spoštovani soborci, veteranke in veterani, občanke in občani, spoštovani župan Tadej Beočanin.

Kot po tekočem traku se vrstijo slovesnosti v teh vročih junijskih dneh, ki nas vračajo v prav tako vroče junijske dni leta 1991. Slovesnosti pripravljajo veteranske organizacije, skupaj z občinami, skupaj s krajevnimi skupnostmi. Spomini se nam vračajo 30 let nazaj na čas osamosvajanja Slovenije, pričevalci teh dogodkov smo še vedno tu in lahko spregovorimo o teh dogodkih. Letos je bolj ali manj neopazno zdrsnila mimo nas tudi za slovenski narod pomembna obletnica to je 80 letnica ustanovitve osvobodilne fronte slovenskega naroda. Tudi nekatere ali vsaj eno vzporednico med letoma 1941 in 1991 oziroma med narodno osvobodilno borbo in osamosvojitveno voljno lahko potegnemo. To pa je enotnost slovenskega naroda, enotnost prebivalcev Slovenije. Seveda se obdobje ne da primerjati po trpljenju, žrtvah, materialni škodi. Kljub temu se mi zdi pomembno spoštovanje in razumsko obravnavanje obeh obdobje. Tudi zaradi tega veteranske in domoljubne organizacije sodelujemo na obeležitvah teh obdobje in dogodkov, ki so se zgodili.

Prepričan sem da se danes zbrani strinjamo, da se zgodovina slovenskega naroda ni začela pisati leta 1991. Tudi tisti, ki ste ali so mladi rojeni v samostojni Sloveniji je prav, da poznate zgodovino slovenskega naroda, njegov boj za obstanek, njegovo trpljenje in njegove žrtve skozi zgodovino, saj boste le tako znali ceniti in spoštovati našo domovino. Seveda je prav, da se obračamo v prihodnost, če pa nam zanikajo našo preteklost, jo krojijo po njihovi podobi potem se seveda moramo oglasiti. Moramo povedati kakšne vrednote so bile vodilo vseh, ki so in smo se postavili v obrambo naše domovine, ki gotovo ni bila domovina samo Slovencev po narodnosti, temveč tudi mnogo drugih, ki jih je ta naša Slovenija posvojila, kot dobra mati in so jo imeli za svojo domovino.

Naše življenje ni preprosto, ni enoznačno, ne teče vedno tako, kot bi si želeli, tako kot bi pričakovali. Potrebne so odločitve, potrebno je sorazmerno hitro pretehtati kaj je prav in kaj morebiti narobe. Morebiti naše odločitve niso v prvem trenutku prave, da pa se jih opraviti. Če je bila leta 1941 večinska odločitev za oborožen upor proti okupatorju pod okriljem osvobodilne fronte, ne samo preprostih ljudi temveč tudi skoraj vseh razumnikov, potem je toliko bolj nerazumljivo, da se je peščica njih kljub prepričevanju, pozivanju odločila drugače.

Zakaj se vračam 80 let nazaj? Zato, ker sem prepričan, da bi morali tisti katerim zaupate čast in priložnost govoriti ob različnih priložnostih, tehtno in s

premislekom uporabljati besede povezane z osamosvajanjem Slovenije. Seveda lepo zveni in si pomemben, če uporabljaš besede kot so okupatorji, agresorji, izgon okupatorjev in agresorjev. Če te besede upravičeno uporabljamo za neko drugo obdobje, jih po mojem trdnem prepričanju za čas osamosvaja in za osamosvojitveno vojno ni primerno uporabljati. Naših takratnih in sedanji prijateljev, znancev, morebiti sorodnikov, ki so bili zaposleni na različnih dolžnostih v jugoslovanski vojski, preprosto ne moremo imenovati okupatorji, agresorji, nismo jih izgnali temveč so se umaknili. Bili so naši nasprotniki, ne vsi in ne celotno obdobje oboroženih spopadov osamosvojitvene vojne.

Hubeljski most : »No pasaran« je bil naslov članka v Primorskih novicah v tistih prvih dneh. Barikado na tem mestu smo postavili že prvi dan torej 26.6.1991 popoldan. Nismo namreč vedeli ali bo kolona tankov in ostalih vozil jugoslovanske armade, ki je pripeljala čez Nanos in po dolini Bele poskušala peljati po glavni cesti proti meji z Italijo. Hubeljski most in barikada na njem nam govori veliko zgodb od prvega večera 26.6.1991 naprej. To je bila edina kontrolna točka v Dolini, poleg tistih v Dolgi poljani, Podnanosu, in na Avžlaku, katere varovanje je tretji ali četrti dan vojne prevzela enota teritorialne obrambe.

Posebno zgodbo bi lahko napisal o tem, kako so naši soborci teritorialci prišli na Hubeljski most. Na srečo ni prišlo do prijateljskega ognja in žrtev. Lahko bi napisal zgodbo o tistih privatnih lastnikih tovornjakov, ki so te postavili v barikade, pa tudi o tistih, ki jim je bil dobiček bolj pomemben od obrambe mlade države. Morda, nekoč, ko bom starejši, bom to napisal na podlagi dokumentov in malo na podlagi spominov.

Ko govorim o dokumentih pa včerajšnja popoldanska resnična zgodba. Poklicala me je novinarka RTV Mojca Dumančič. Pravi tako: Angel nekaj montiramo v Ljubljani, kdaj so nastali posnetki barikade v Rebrnicah ? ja kdaj Mojca 26.6.1991 okoli 12 ure je bila barikada postavljena verjetno ste snemali okoli te ure je bil moj odgovor. Dala me je na zvočnik in to sem za verjetno vse tam zbrane moral še enkrat povedati. Malo sem pobrskal po arhivu in ji nato poslal še nekaj dokumentov.

Recimo to kar je napisal vodja koordinacijske podskupine Drago Vidrih citiram njegov rokopis: Takoj, ko smo 26.6.91 ob 11.30 od podskupine iz Postojne prejeli obvestilo, da je iz kasarne iz Pivke krenila večja enota oklepnih vozil z možnim ciljem zasedbe mejnih prehodov na Goriškem smo izdali ukaz o postavitvi barikad oziroma zaprek na vseh možnih smereh dostopa v Vipavsko dolino. Konec citata. Dokument je datiran 15.7.1991.

Ali depeša patrolje prometnih miličnikov kjer piše med drugim tako : Citiram Ob 11.05 uri je dežurni stalne SSD (sektorja za stalno dežurstvo) patrolo napotil v rebrnice k cestarski hiši , kjer je po njegovem naročilu patrola ustvarila popolno blokado ceste. Depeša se končuje s stavkom .Blokada je še v teku. Depeša je bila oddana ob 16.10 uri 26.6.1991.

Moja včerajšnja komunikacija v Mojca se je končala tako da mi je napisala: Citiram: Saj se oba spomniva. Tudi mojega obiska na ajdovski policiji takrat. Se spomniš tvojih besed, ko sem te vprašala, če te je kaj strah... Si rekel – tako kot ti, imam tudi jaz družino doma. Ampak zdaj smo v službi. In to je zdaj prvo... Strah me je za njih, ne zase!!!! Lepi in trpki spomini. Mojca ; konec citata

Zakaj sem to morebiti bolj osebno zadevo izpostavil? Iz več razlogov me je bolj kot vojna 1991 iz tira spravila letošnja proslava ob dnevu državnosti v Ljubljani. Najprej zaradi, kot papige ponavljajočega datuma o začetku vojne. Če je Ivan Janša ali kdor koli drugi napisal, da se je vojna začela 27.6. potem to ni resnica, ki jo je treba ponavljati. Itak ima večino tistih iz kleti Cankarjevega doma svojo resnico. Brigadni general mimogrede tak čin v slovenski vojski ne obstaja je poveljeval častni četi teritorialne obrambe na katere čelu je bil praporščak s praporom na katerem je pisalo teritorialna obramba in v njegovem poročilu predsedniku predsedstva je bilo slišati poročilo, da je četa teritorialne obrambe postorjena in tako naprej. Zakaj torej zanikanje obstoja TO, kot predhodnice slovenske vojske.

Po mojem mnenju se ne piše dobro moji domovini, v kateri dobi obsojenec dovolilnico za izhod iz zapora na Dobu zato, da se zlekne na stol v prvi vrsti na državni proslavi, zato, da je deležen sprejemov v predsedniški palači ali da nam soli pamet ob drugih priložnostih. Mogoče je bil še kdo v prvi vrsti, ki se je zoper mojo domovino pregrešil zato tam ne bi smel biti, nikoli prav nikoli več. Prapor vsaj eden ni jih potrebno več tistih, ki so bili v koaliciji zmagovalcev 2 svetovne vojne pa ni dobrodošel.

Veterani vseh generacij, ljudje vseh generacij stojimo na braniku vrednost, ki so občečloveške, na koncu lahko tudi krščanske. Tako, kot sem včeraj rekel v Rožni dolini : moja domovina bo stala in obstala le ob spoštovanju temeljih vrednost, človekovih pravic, človekovega dostojanstva in varstvu okolja.

Za temeljne vrednote, za človekovo dostojanstvo, za obstoj slovenskega naroda in naše domovine so se in smo se borili, in borili se bomo borili po naših najboljših močeh tudi v prihodnje.

Hvala vam. Tina tebe pa sem že prosil, da poveš kakšno lepo, bolj vzpodbudno misel..

Srečno moja domovina Slovenija